

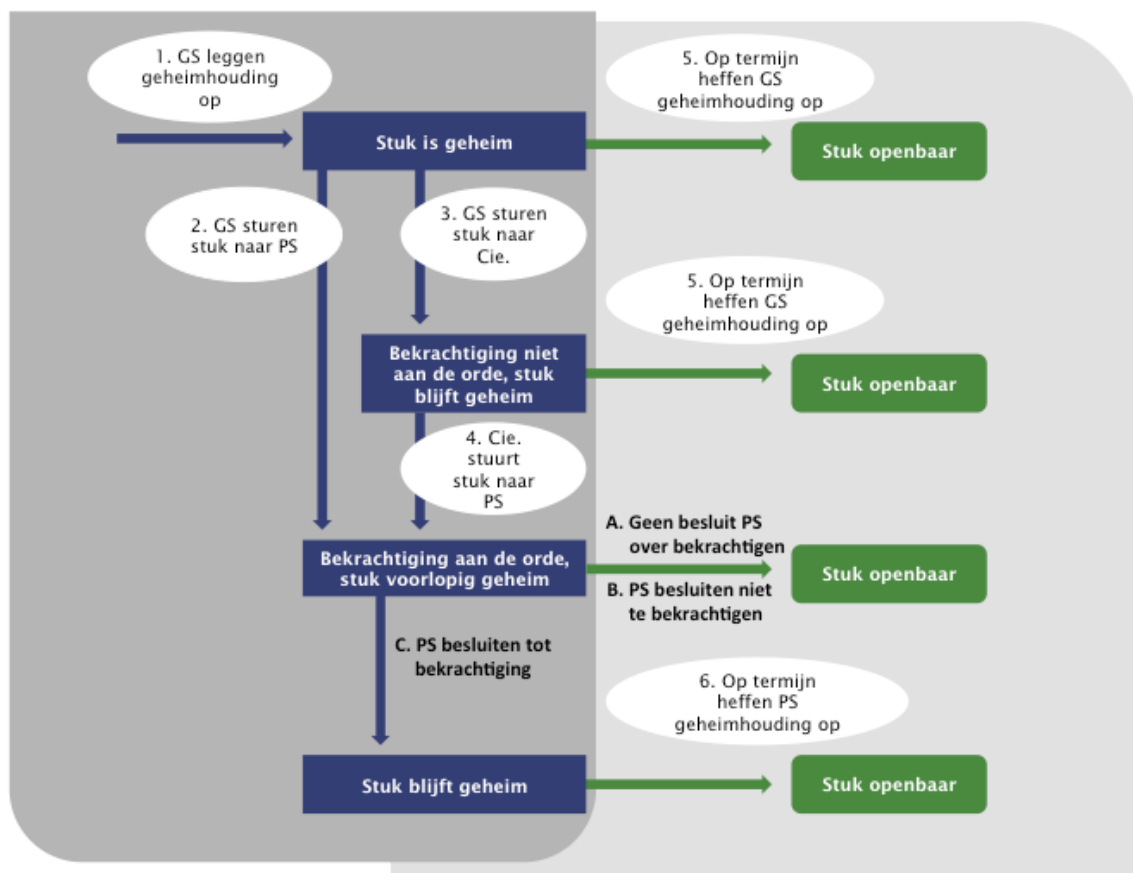
Openbaar, tenzij

Deze 5-minutenversie bevat de essentie van de uitkomsten van het onderzoek “Openbaar, tenzij”, een onderzoek naar het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding door de provincie Utrecht.

Aanleiding

Nederland is een democratie. Daarom mag eenieder weten hoe de overheid, en dus ook de provincie, haar werk doet. Het belang van openbaarheid in het openbaar bestuur is groot. Net als andere overheidsinstanties, heeft de provincie echter soms te maken met gevoelige dossiers. Het kan dan nodig zijn om stukken als geheim te bestempelen en de vergadering waarin het onderwerp behandeld wordt achter gesloten deuren plaats te laten vinden. Voorbeelden van onderwerpen waarbij geheimhouding aan de orde kan zijn, zijn aanbestedingen met bedrijfsgevoelige gegevens of vastgoedtransacties en risicoanalyses. Zowel het college van Gedeputeerde Staten, de Commissaris van de Koning, (de voorzitter van) een Statencommissie en Provinciale Staten kunnen geheimhouding opleggen. Geheimhouding is dan ook een onderwerp dat voor de gehele provincie speelt.

De Rekenkamer heeft onderzocht of de vier provincies de regels omtrent geheimhouding volgen. De uitkomsten van het onderzoek zijn gebruikt om PS en GS handvatten te bieden voor het verbeteren van de procedures rondom geheimhouding. In het rapport zijn de regels omtrent geheimhouding op verschillende wijzen weergegeven, onder andere in een aantal stroomschema's. In onderstaand stroomschema is de situatie weergegeven dat GS geheimhouding op een stuk leggen. De overige stroomschema's (met toelichting) zijn in het rapport opgenomen op pagina 5.

Vraagstelling

Volgt de provincie de regels omtrent het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding?

NB. De Rekenkamer heeft *niet* onderzocht of al dan niet terecht geheimhouding is opgelegd.

Conclusies en aanbevelingen

Hoofdconclusie: De regels omtrent het opleggen, bekrachtigen en opheffen van geheimhouding worden door de provincie Utrecht vaak niet gevolgd. Er is onvoldoende gezorgd voor provinciale regels en/of provinciaal beleid om naleving van die wet- en regelgeving eenvoudiger te maken. Deze conclusie is gebaseerd op deelconclusies 1 en 2.

Deelconclusie 1: De provinciale regels omtrent geheimhouding zijn op sommige punten niet in lijn met de wettelijke regels. Ook de uitwerking in het provinciale beleid wijkt van de wettelijke regels af. Dit geldt met name voor het hanteren van de aparte categorie 'vertrouwelijkheid'.

Aanbevelingen:

1. PS: Schrap de bepalingen in het Reglement van Orde van Provinciale Staten Utrecht dat de deuren van een commissievergadering ook op verzoek van een gedeputeerde kunnen worden gesloten en dat de geheimhouding niet geldt ten aanzien van leden van GS, de griffier en leden van PS voor zover dat niet in strijd is met het openbaar belang.
2. GS: Pas het beleid aan door de aparte categorie 'vertrouwelijk' niet meer als zodanig te hanteren en schrap de bepaling dat het besprokene in een besloten vergadering automatisch geheim of vertrouwelijk is.
3. PS en GS: Stel gezamenlijk een nieuw Protocol op en stel dit vast in zowel GS als PS, zodat iedereen op de hoogte is van de afspraken die gemaakt zijn.

Deelconclusie 2: In de praktijk worden wet- en regelgeving omtrent geheimhouding vaak niet door de provincie nageleefd. Daarbij is onvoldoende gezorgd voor mogelijkheden om naleving van die wet- en regelgeving eenvoudiger te maken.

Aanbevelingen:

4. GS en PS: Zorg bij het opleggen van geheimhouding voor een goed onderbouwd besluit waarbij duidelijk is op basis van welke wetsartikelen en welke gronden geheimhouding wordt opgelegd.
5. GS: Zorg dat geheime stukken duidelijk herkenbaar geheim zijn.
6. PS: Neem na ontvangst van een geheim stuk altijd een besluit over het bekrachtigen van geheimhouding in de eerstvolgende PS-vergadering.
7. GS: Overweeg om geheime stukken naar PS als geheel te sturen, zodat statenleden de informatie kunnen delen met fractiegenoten buiten de Statencommissie. Vraag daarbij aan PS om de geheimhouding in de eerstvolgende vergadering te bekrachtigen.
8. PS: Neem een besluit om besloten te vergaderen en laat een apart verslag van dit besloten deel opstellen.
9. PS: Neem aan het eind van het besloten deel van de vergadering altijd een besluit over het al dan niet opleggen van geheimhouding en de status van het verslag.
10. PS en GS: Benoem, indien mogelijk, een termijn of een gebeurtenis voor zolang de geheimhouding zou moeten duren en geef daarbij aan of de geheimhouding dan van rechtswege vervalt of dat er nog een apart opheffingsbesluit moet worden genomen.
11. PS: Ga periodiek na of de geheimhouding kan worden opgeheven of van rechtswege is vervallen. Maak vervolgens de voorheen geheime informatie openbaar.
GS: Ga periodiek na of de geheimhouding kan worden opgeheven of van rechtswege is vervallen. Maak vervolgens in ieder geval het opheffingsbesluit en de voorheen geheime besluiten openbaar.
12. PS en GS: Maak algemene afspraken over het kennisnemen van geheime stukken.
13. PS en GS: Registreer wanneer en waarop geheimhouding is opgelegd, bekrachtigd en opgeheven. Noteer hierbij ook wanneer (datum of gebeurtenis) geheimhouding kan worden opgeheven of van rechtswege vervalt.

Meer informatie

Dit onderzoek heeft geresulteerd in het rapport *Openbaar, tenzij - provincie Utrecht*. Het rapport vindt u op onze website www.randstedelijke-rekenkamer.nl. In het rapport vindt u ook de reacties van GS en de griffier en het nawoord van de Rekenkamer. Voor meer informatie kunt u zich wenden tot Ans Hoenderdos, hoenderdos@randstedelijke-rekenkamer.nl, tel. (020) 58 18 585.